

JO/Marita Silmunmaa
LA/ Carita Wuorenjuuri
RE/ Jussi Välimaa
SU/ Jaakko Aho
TH/ Pekka Särkkä

26.2.2026

Oikeusministeriö
Lausuntopalvelu.fi

**Oikeusministeriön lausuntopyyntö ehdotukseksi uudeksi valmiuslaiksi; työryhmämietintö
VN/5137/2022-OM-229**

Eläketurvakeskus lausuu lausuntopalvelun seuraaviin kohtiin.

- 1) 1 osa. Yleiset säännökset ja varautuminen. 2 luku. Varautumisvelvollisuus, organisatorista soveltamisalaa koskevat huomiot

Eläketurvakeskus olisi jatkossa valmiuslaissa tarkoitettu varautumisvelvollinen, jolle tulisi lisätä velvollisuuksia sekä oikeuksia

Eläketurvakeskus pitää hyväksyttävänä, että se katsottaisiin jatkossa valmiuslaissa tarkoitetuksi varautumisvelvolliseksi toimijaksi. Eläketurvakeskus tulkitsee kuuluvansa lakiehdotuksen 6 §:n 9 kohdassa tarkoitettuihin toimijoihin, joita ovat muut lailla julkista hallintotehtävää hoitamaan perustetut organisaatiot, joiden toiminta ei perustu toimilupaan.

Eläketurvakeskuksen varautumisvelvollisuus laajenisi nykyisestä poikkeusoloihin varautumisesta kaikkiin olosuhteisiin ja häiriötilanteisiin. Velvoitteet vastaavat kuitenkin pitkälti jo nykyisiä käytäntöjä ja lakisääteisiä velvoitteita. Lisäksi Eläketurvakeskukselle tulisi työnantaja-asemassa tiettyjä oikeuksia toiminnan häiriöttömän jatkumisen turvaamiseksi, kuten mahdollisuus poiketa palvelussuhteen ehdoista (41 §) sekä pidentää irtisanomisaikaa (43 §).

Eläkelaitosten (työeläkeyhtiöiden, eläkesäätiöiden ja eläkekassojen) varautumisvelvollisuuden Eläketurvakeskus tulkitsee säilyvän edelleen erityissäännösten varassa, jolloin niiden velvollisuudet poikkeaisivat Eläketurvakeskuksen velvollisuuksista valmiuslain näkökulmasta. Eläketurvakeskus ei näe eron aiheuttavan haasteita työeläkealan varautumisyhteistyölle.

Eläketurvakeskus katsoo, että kahden varautumista koskevan säännöksen suhde tulisi jatkovalmistelussa selkeyttää. Eläketurvakeskuksen varautumisvelvollisuus perustuu tällä hetkellä yleisluontoiseen erityissäännökseen poikkeusoloihin varautumisesta (Eläketurvakeskuksesta annetun lain 15 §). Valmiuslakiehdotuksen 5 §:n 1 momentin mukaan ”muussa laissa olevia säännöksiä häiriötilanteisiin tai poikkeusoloihin varautumisesta

JO/Marita Silmunmaa
LA/ Carita Wuorenjuuri
RE/ Jussi Välimaa
SU/ Jaakko Aho
TH/ Pekka Särkkä

26.2.2026

sovelletaan tässä laissa säädetyn *lisäksi*". Mikäli Eläketurvakeskuksesta annetun lain 15 §:n erityissäännökselle ei katsota jatkossa olevan tarvetta, tulisi se kumota.

Asetusten valmistelua jatkotyössä pidetään tärkeänä

Eläketurvakeskus kannattaa, että esityksen mukaisesti useiden toimenpiteiden osalta annettaisiin tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksilla. Lisäksi Eläketurvakeskus korostaa, että olisi erityisen tärkeää selvittää jatkotyönä, mitä asioita asetuksilla tulisi poikkeustilanteessa määrätä. Tämä vaikuttaisi merkittävästi varautumisvelvollisen mahdollisuuteen etukäteen varautua toimivaltuuksiensa ja velvollisuuksiensa toimeenpäämiseen.

2) 8 luku. Työvelvollisuus

Lakiin tai säännöskohtaisiin perusteluihin tulisi täsmentää tietojensaantia ja tietojen luovuttamista koskevia säännöksiä

Eläketurvakeskus ehdottaa, että esityksen 56 §:ään tai säännöskohtaisiin perusteluihin täsmennettäisiin, että tarvittavat tiedot työvelvollisuusrekisteriä varten saataisiin työeläkealan yhteisistä rekistereistä Eläketurvakeskukselta. Esityksen 56 §:ssä, joka koskee tiedonsaantioikeutta ja tietojen luovuttamista työvelvollisuusrekisteristä, säädetään oikeudesta saada tietoja mm. *eläketurvarekistereistä*.

Lisäksi Eläketurvakeskus näkee tärkeänä, että jatkotyössä selvitetään mahdollisuutta säätää TEM:lle ja KEHA-keskukselle tiedonsaantioikeudet suoraan esimerkiksi Tulorekisterin (työansiotiedot) tai Tilastokeskuksen (esim. ammattiala) tietoihin. Näistä lähteistä olisi mahdollista saada osin ajantasaisempaa tietoa kuin työeläkealan rekistereistä.

3) 12 luku. Väestön välttämättömän toimentulon turvaaminen ja sosiaaliturvan muutokset

Eläkkeiden maksettavan vähimmäismäärän määräytymistä tulisi jatkoselvittää

Esityksen 85 §:n mukaan eläkkeen maksua voidaan lykätä enintään kolme kuukautta kerrallaan, alentaa enintään kolme kuukauden ajan enintään 50 prosentilla tai mikäli edeltävät toimenpiteet eivät ole riittäviä, voidaan etuuden maksaminen keskeyttää enintään kolmeksi kuukaudeksi.

JO/Marita Silmunmaa
LA/ Carita Wuorenjuuri
RE/ Jussi Välimaa
SU/ Jaakko Aho
TH/ Pekka Särkkä

26.2.2026

Eläketurvakeskuksen tulkinnan mukaan lykkääminen ei aiheuttaisi lopullisia menetyksiä, koska eläke maksettaisiin lykkäämisen loputtua henkilölle, mutta alentaminen ja keskeyttäminen johtaisivat eläkkeensaajalle osittaisiin tai kokonaisiin menetyksiin, jotka olisivat pysyviä.

Eläketurvakeskus katsoo, että esityksen 85 §:n mukaisesta eläkkeen maksun lykkääntymisestä mahdollisesta viivästyskorkojen maksusta tai maksusta jättämisestä tulisi säätää tarkemmin laissa.

Eläketurvakeskus kannattaa esitystä, että lakisääteisiä eläkkeitä maksettaisiin lykkäämisestä, alentamisesta tai keskeyttämisestä huolimatta aina vähintään sen verran, että ”etuudensaajan saamat eläkkeet ovat yhteensä vähintään kansaneläkelaisissa (568/2007) tarkoitetun täysimääräisen kansaneläkkeen suuruiset.” Esityksen 86 §:n mukaan etuuksien maksatuksen järjestämisestä säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella.

Eläketurvakeskus korostaa, että mahdollisessa valtioneuvoston asetuksessa tulisi olla tarkemmin tiedossa, miten eri eläkkeiden keskinäiset maksatusosuudet määräytyisivät maksettavaa vähimmäismäärää määriteltäessä. Näin esimerkiksi tilanteessa, jossa henkilöllä olisi maksussa useita eri eläkkeitä eri sektoreilta, kuten työeläkettä, kansaneläkettä sekä tapaturmaeläkettä.

Ehdotetut muutokset vastaavat osittain jo voimassa olevan valmiuslain (1552/2011) sääntelyä, mutta muutokset edellyttävät yhteistä testausta ja harjoittelua eri toimijoiden kesken, erityisesti 85–86 §:ään liittyen.

Eläketurvakeskus kiinnittää huomiota, että työeläkkeiden alentaminen tai keskeyttäminen on poikkeuksellista, koska perustuslain 15 §:n omaisuus- ja sosiaalisen oikeuden suoja on katsottu pääsääntöisesti perustuslakivaliokunnan soveltamiskäytännössä suojaavan työeläkkeitä leikkauksilta. Perustuslain 23 §:n mukaisesti perusoikeuksista voidaan kuitenkin säätää sellaisia tilapäisiä poikkeuksia, jotka ovat välttämättömiä Suomeen kohdistuvan aseellisen hyökkäyksen tai muiden kansakuntaa vakavasti uhkaavien, laissa säädettyjen poikkeusolojen aikana.

4) 16 luku. Rahoitusmarkkinoiden ja vakuutusmarkkinoiden turvaaminen

Lain 111 § voi vaikuttaa työeläkelaitosten mahdollisuuksiin maksaa lakisääteisiä eläkkeitä

JO/Marita Silmunmaa
LA/ Carita Wuorenjuuri
RE/ Jussi Välimaa
SU/ Jaakko Aho
TH/ Pekka Särkkä

26.2.2026

Eläketurvakeskus korostaa, että 111 §, joka koskee varojen vastaanoton, luotonannon ja sijoitustoiminnan rajoittamisesta poikkeusoloissa, voi vaikuttaa työeläkelaitosten mahdollisuuksiin maksaa lakisääteisiä eläkkeitä. Mikäli rajoituskeinot osoittautuisivat riittämättömiksi, työeläkelaitokset olisivat ilmeisesti velvollisia sijoittamaan valtion liikkeeseen laskemiin velkasitoumuksiin valtioneuvoston asetuksella säädettävällä tavalla.

Eläketurvakeskus korostaa, että valtion velkasitoumuksiin sijoittaminen voi vaikuttaa, sijoitettavista euromääristä riippuen, työeläkelaitosten mahdollisuuksiin maksaa lakisääteisiä eläke-etuuksia väestön toimeentulon varmistamiseksi.

Lisäksi Eläketurvakeskus pitää tarpeellisenä täsmentää, mitä 111 §:n vähimmäisvarantovelvoitteisiin perustuvilla sijoituksilla tarkoitetaan.

Työeläkelan toiminnan turvaamiseen tähtäävät säännökset ovat kannatettavia

Eläketurvakeskus kannattaa 114 §:ään ehdotettavia uudistuksia, jonka mukaan maksuliikenteen rajoitukset on määriteltävä siten, että ne eivät vaaranna väestön välttämättömän toimeentulon kannalta tarpeellisia nostoja ja maksuja. Eläketurvakeskuksen tulkinnan mukaan säännös mahdollistaisi myös Eläketurvakeskuksen lakisääteisen kustannustenjakotavan jatkamisen poikkeusoloissa, ja sen kautta työeläkelaitosten mahdollisuudet toimeenpanna ja maksaa lakisääteiset eläkkeet eläkkeensaajille toimeentulon turvaamiseksi.

Myös 115, 117 ja 118 §:n säännöksiä pidetään kannatettavina työeläkealan vakavaraisuuden ja toiminnan turvaamisen näkökulmasta. Eläketurvakeskus kiinnittää huomiota myös siihen, että poikkeusolojen aikana on oleellista tiettyjen työeläkkeiden maksamisen kannalta, että valtio maksaa niiden rahoittamiseen tarvittavat valtionosuudet.

Eläketurvakeskus

Katri Raatikainen

Johtaja

Karoliina Kiuru

Johtaja